

ทักษะแรงงานในอนาคต ทำอย่างไรให้รอด

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว จนเข้ามกระทบในทุกระบบทุกภาคส่วน แต่ “คน” ก็ยังเป็นเรื่องสำคัญ ยังคงเป็นปัจจัยที่ช่วยยกระดับผลิตภาพของประเทศ ดังนั้น การสร้าง ‘แรงงานแห่งอนาคต’ จึงเป็นแรงเสริมสำคัญในการเดินหน้าประเทศไทยสู่อนาคตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ดร.ไพรัตน์ ชูโชติถาวร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมและอดีตประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กล่าวในปาฐกถาพิเศษในสัมมนาเชิงวิชาการ **International Forum on Transforming Productivity for Tomorrow Success** เนื่องในโอกาสครบรอบ 25 ปี สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งท่านได้นำเสนอมุมมองต่อการขับเคลื่อนผลิตภาพโดยมุ่งไปที่ **High Skilled Workforce**

“ เราต้องมองสิ่งที่เกิดขึ้นของประชากรไทย
ทั้งในเชิง **ปริมาณ** และ **คุณภาพ** ”

ในด้านปริมาณ

ผลผลิตเป็นผลลัพธ์ของปริมาณปัจจัยการผลิต และคุณภาพของปัจจัยการผลิต ในอดีตความสามารถในการผลิตขึ้นอยู่กับปริมาณเป็นหลัก แต่ปัจจุบันเรามีข้อจำกัดในการเพิ่มปริมาณแรงงาน เนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรประเทศไทยที่ลดลง โดยครอบครัวไทยมีบุตรเฉลี่ย 1.6 คน ต่ำกว่าอัตราเจริญพันธุ์แทนที่ 2.1 คน จึงทำให้ปริมาณประชากรสะสมลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับอัตราการตายที่ลดลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ ดังนั้น กล่าวคือไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) มีประชากรที่อายุมากกว่า 60 ปีเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ส่งผลให้ประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน (22 - 60 ปี) ต้องรับภาระเลี้ยงดูเป็นอัตราส่วนที่สูงขึ้นเรื่อยๆ โดยหลายประเทศชดเชยการขาดแคลนปริมาณแรงงานโดยการสนับสนุนให้ผู้หญิงทำงานมากขึ้น ขยายอายุการเกษียณออกไป รวมถึงการอนุญาตให้ต่างชาติสามารถทำงานในประเทศได้มากขึ้น

ในด้านคุณภาพ

จากการศึกษาประสิทธิภาพการทำงานตามช่วงวัย เราพบว่าคุณภาพการทำงานการคิดวิเคราะห์ (Process Capacity/ Fluid Intelligence) จะสูงที่สุดในช่วงอายุ 20 ปี แล้วค่อยๆ ลดลงขณะที่ความคิดจากการสังเคราะห์ การเรียนรู้จากประสบการณ์ (World Knowledge/ Crystallized Intelligence) จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามวัย โดยรวมช่วงวัยที่ประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด คือ 40 - 50 ปี สอดคล้องกับระดับ IQ ที่จะสูงที่สุดในช่วง 32 - 53 ปี แต่เมื่อเข้าสู่ยุค Digital ความรู้ส่วนมากสามารถหาได้ในอินเทอร์เน็ต แต่สิ่งที่สำคัญนั้น คือ EQ ที่เกิดจากการสังสมและการทำงานเป็นทีม

OECD ได้เสนอแนวทางสำหรับ “การเรียนรู้ในอนาคต” ดังนี้

ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน (Demand-led)
แทนการให้การศึกษาแบบไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน (Supply-led)

ให้ความสำคัญกับสมรรถนะเชิงพฤติกรรม (Competency-based)
มากกว่าความรู้ (Knowledge-based) เพื่อให้สามารถทำงานที่เหมาะสมกับลักษณะนิสัย
พฤติกรรม หรือความถนัดของแต่ละบุคคล

ให้ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม เทคโนโลยี และทักษะต่างๆ
(Disruptive Technology and Skill Sets)

เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) แทนการเรียนรู้เฉพาะในช่วงต้นของชีวิต
และหยุดเรียนโดยสิ้นเชิง (Front-loaded) เมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ให้ปริญญาตามชุดวิชา (Modular Degree) แทนการให้ตามหลักสูตรแบบเดิม

เน้น EQ มากกว่า IQ

แล้วระบบการศึกษาไทย
จะต้องปรับเปลี่ยนอย่างไร

ดร.ไพรินทร์กล่าวว่า

“ระบบการศึกษาในขณะนี้เริ่มเปลี่ยน โดยเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไป แรงงาน
รุ่นไหนจะไม่แบ่งชนชั้น เพศ อายุ อีกต่อไป เพราะทุกคนจะมีความรู้ด้านไอทีเท่ากันและจะไม่
มานั่งคิดแล้วว่า AI คือคู่แข่ง เพราะคนกลุ่มนี้โตมากับ AI และมีความสามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์
ให้เป็นประโยชน์ได้มากกว่าคนรุ่นปัจจุบัน ภาคการศึกษาไทยต้องเน้นการพัฒนาในเชิง
Competency หรือ สมรรถนะเชิงพฤติกรรม ที่ต้องเตรียมความพร้อมของคนใน
วัยเรียนให้เหมาะสมกับการทำงานในอนาคต

“หากเราเปรียบเทียบ *Top 10 skills* ของ *World Economic Forum* ในปี 2015 และปี 2020 จะเห็นว่าแค่ 5 ปี หัวข้อของทักษะก็เปลี่ยนแล้ว อาจสื่อได้ว่า การศึกษาเป็น *Dynamic* ไม่ใช่ *Static* ซึ่งผูกโยงไปกับ อุตสาหกรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว *ถ้ามองเป็น Static การศึกษาที่จะปรับตัวไม่ทันตามอุตสาหกรรม* ”

ปัจจุบันบริษัทชั้นนำเริ่มมีการรับพนักงานที่มีความสามารถสูง หรือมีความสามารถตามที่บริษัทต้องการเข้ามาทำงานโดยไม่จำเป็นต้องจบปริญญาตรี เพื่อลดการแข่งขันเพื่อดึงตัวบุคลากรเหล่านั้นหลังเรียนจบมหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้มีแนวโน้มว่าอายุในการเริ่มต้นทำงานในอนาคตอาจลดลง สอดคล้องกับแนวทางของ OECD ที่เสนอให้ลดการศึกษาช่วงแรกลง (Front-loaded) และทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

โดยในอนาคตอาจให้มีการเกษียณที่อายุ 45 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่มีประสิทธิภาพการทำงานสูงและมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมาก เพื่อให้ไปเริ่มต้นธุรกิจใหม่ด้วยตนเอง หรืออาจเลือกเข้าสู่ระบบการศึกษา (2ND Education) เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาที่สนใจเพื่อสามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานอีกครั้ง (2ND-Employment) และสามารถทำงานต่อไปจนกระทั่งอายุ 80 ปี ซึ่งจะเกษียณอายุ

จำไว้ว่า

“*อย่างกลัว* ที่จะเป็นคนแก่
แต่ให้กลัวว่าเราจะคิดอย่างคนแก่”

สามารถรับชมวิดีโอการบรรยายย้อนหลังได้ที่
<https://www.ftpi.or.th/25th/speakers>

ที่มา : งานสัมมนา ครบรอบ 25 ปี สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
International Forum on Transforming Productivity for Tomorrow Success
วันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ 2563
ณ ห้อง Grand Hall ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค
